

**INSTYTUT CHEMICZNEJ
PRZERÓBKI WĘGLA**

1955-2015

**Konferencja: Gospodarka odpadami. Przetwarzanie. Recykling
22 października 2015 r., Katowice**

Współczesne technologie gospodarki odpadami komunalnymi w aspekcie odzysku energii

**Dr inż. Aleksander Sobolewski, dr inż. Ryszard Wasielewski
Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla**

Dokąd zmierzamy?

Cel długoterminowy: budowa „społeczeństwa recyklingu”, które nie tylko unika wytwarzania odpadów, lecz także wykorzystuje je w charakterze surowców.

Cele pośrednie:

- ✓ ograniczenie składowania odpadów,
- ✓ ograniczenie zużycia paliw kopalnych,
- ✓ wypełnienie zobowiązań Polski wobec UE
(w tym zwiększenie udziału recyklingu)

2015 - Co nowego?

- Duże zmiany prawne i ich wpływ na odzysk energii z odpadów
- Budowa spalarni odpadów na ukończeniu
- Problem zagospodarowania frakcji nadsitowej z instalacji MBP
- Konieczność włączenia energetyki do zagospodarowania paliw z odpadów (SRF)

Ocena aktualnych regulacji prawnych

Kluczowe akty prawne w Polsce:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2001, poz. 627, z późn.zm)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013, poz. 21 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 897 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. 2015, nr 0, poz. 478)
- Ustawa z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. nr 0, poz. 1223 z późn. zm.)

Ocena aktualnych regulacji prawnych

Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach

(Dz. U. 2013, poz. 21 z późn. zm.)

Określa:

- podstawowe definicje odpadów, procesów odzysku i unieszkodliwiania, w tym odzysku energii,
- zasady postępowania z odpadami, w tym podczas termicznego przekształcania odpadów

Nakłada:

- obowiązki na posiadacza odpadów.

ROZDZIAŁ 5

utrata statusu odpadów

Art. 163. 2a

wyjątki dla pirolizy i zgazowania odpadów w przypadku gazu procesowego oczyszczonego do poziomu emisji ze spalania gazu ziemnego

PROMOCJA

- współspalanie paliw z odpadów jako odzysk energii,
- podstawa dla wydania rozp. o kwalifikacji części energii pozyskiwanej z odpadów jako pochodzącej z OZE (art. 159),
- od stycznia 2016 r. zakaz składowania wybranych odpadów z grup 19 i 20 o ciepłe spalania powyżej 6 MJ/kg (Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach)

UTRUDNIENIE

- kod odpadów dla paliw alternatywnych (Dz.U. 2014, poz.1923)

Ocena aktualnych regulacji prawnych

Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw

(Dz. U. Nr 152, poz. 897 z późn. zm.)

Przekazuje:

- zarządzanie odpadami komunalnymi gminom,

Określa:

- warunki wykonywania działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów.

Wprowadzenie definicji regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) do ustawy o odpadach oraz pierwszeństwa w kierowaniu odpadów komunalnych do przerobu w tych instalacjach.

PROMOCJA

- stwarza warunki w zamyśle ustawodawcy dla zapewnienia stabilnego strumienia odpadów do przerobu.

UTRUDNIENIE

- definicja RIPOK nie obejmuje zakładów produkcji paliw z odpadów.

Ocena aktualnych regulacji prawnych

Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. 2015, nr 0, poz. 478)

Wprowadza:

- nowe warunki systemu wsparcia producentów energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w instalacjach kwalifikowanych jako OZE

Reguluje:

- zasady wytwarzania i dystrybucji energii elektrycznej kwalifikowanej jako pochodzącej z OZE

MECHANIZM WSPARCIA OPARTY NA SYSTEMIE AUKCYJNYM

Uczestnicy aukcji będą konkurować między sobą o określoną pulę zakupu energii elektrycznej. Poszczególne technologie wytwarzania energii będą miały wyznaczone maksymalne ceny referencyjne za 1 MWh energii elektrycznej.

PROMOCJA

- możliwość klasyfikacji części energii chemicznej zawartej w paliwach z odpadów (z frakcji biodegradowalnej) jako biomasy zaliczanej do OZE,
- precyzyjne wskazanie termicznego odzysku energii z odpadów jako źródła OZE.

UTRUDNIENIE

- brak gwarancji wsparcia finansowego dla potencjalnego inwestora zamierzającego sprzedawać energię OZE.

Ocena aktualnych regulacji prawnych

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r.

Prawo ochrony środowiska wraz z późn.zm.

(Dz. U. 2001, poz. 627, z późn.zm) – zmiany wymuszone Dyrektywą 2010/75/UE (IED) ws. emisji przemysłowych

Określa:

- zasady ochrony środowiska,
- warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju

Wprowadza obowiązek uzyskania pozwolenia zintegrowanego dla:

- instalacji produkcji paliw alternatywnych o zdolności przetwarzania ponad 75 t/d z wykorzystaniem obróbki wstępnej,
- instalacji TPO innych niż niebezpieczne o zdolności przetwarzania ponad 3 t/h.

Znosi możliwość zachowania dotychczasowych standardów emisyjnych dla instalacji współpalających odpady w ilości do 1% strumienia masy podawanego paliwa.

PROMOCJA

Wprowadza konieczność modernizacji układów oczyszczania spalin w istniejących instalacjach energetyki zawodowej ze względu na zaostrzenie standardów emisyjnych zanieczyszczeń do powietrza.

UTRUDNIENIE

Wprowadza obowiązek szerszego zakresu monitoringu emisji zanieczyszczeń oraz znacznie ostrzejsze standardy emisji zanieczyszczeń do powietrza w stosunku do instalacji spalania paliw konwencjonalnych.

Ocena aktualnych regulacji prawnych

Ustawa z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych

(Dz. U. nr 0, poz. 1223 z późn. zm.)

Określa:

- zasady funkcjonowania systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych a także rodzaje instalacji objętych systemem,
- sposób monitorowania wielkości emisji

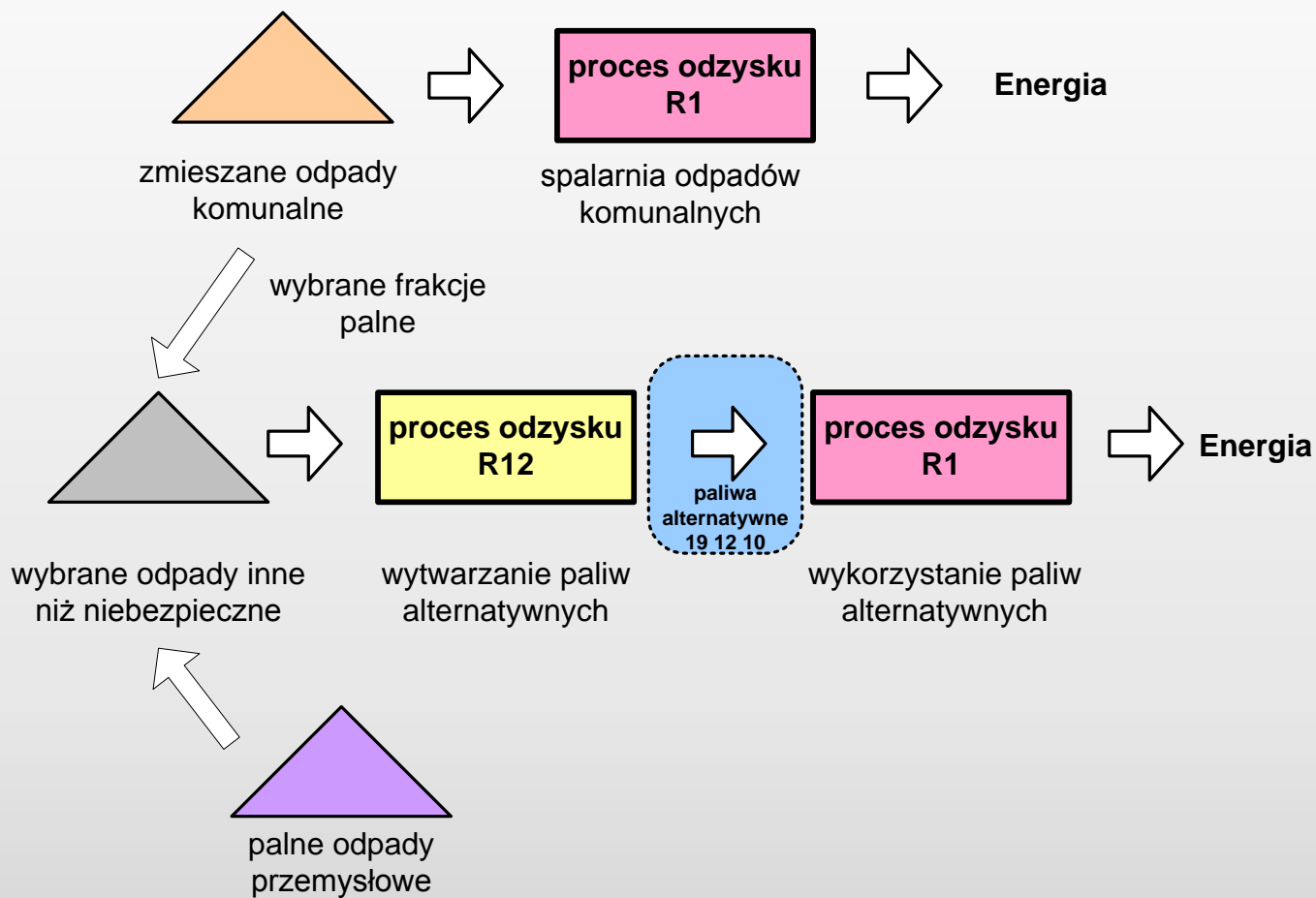
Część odpadów biodegradowalnych została uznana za biomasę o zerowym wskaźniku emisji CO₂ na mocy definicji (nowa definicja biomasy).

PROMOCJA

Umożliwia uzyskanie dodatkowych korzyści z tytułu obniżenia emisji CO₂ podczas współspalania paliw z odpadów (frakcji biodegradowalnej) oraz uczestnictwo w systemie handlu.

Dwie drogi odzysku energii z odpadów

Budowane spalarnie zmieszanych odpadów komunalnych

Miasto	Koszt budowy, mln zł	Przepustowość, Mg/rok	Jednostkowy koszt inwestycyjny zł/Mg	Planowany termin ukończenia inwestycji
Bydgoszcz	522	180 000	2 900	Grudzień 2015
Białystok	484	120 000	4 033	2016
Konin	364	94 000	3 872	Grudzień 2015
Kraków	828	220 000	3 763	Grudzień 2015
Poznań	1040	210 000	4 952	Listopad 2016
Szczecin	711	150 000	4 740	Grudzień 2015
Warszawa	Brak danych	305 000	Brak danych	2019
Razem	3 949	1 279 000		

Problem zagospodarowania frakcji nadsitowych z instalacji MBP

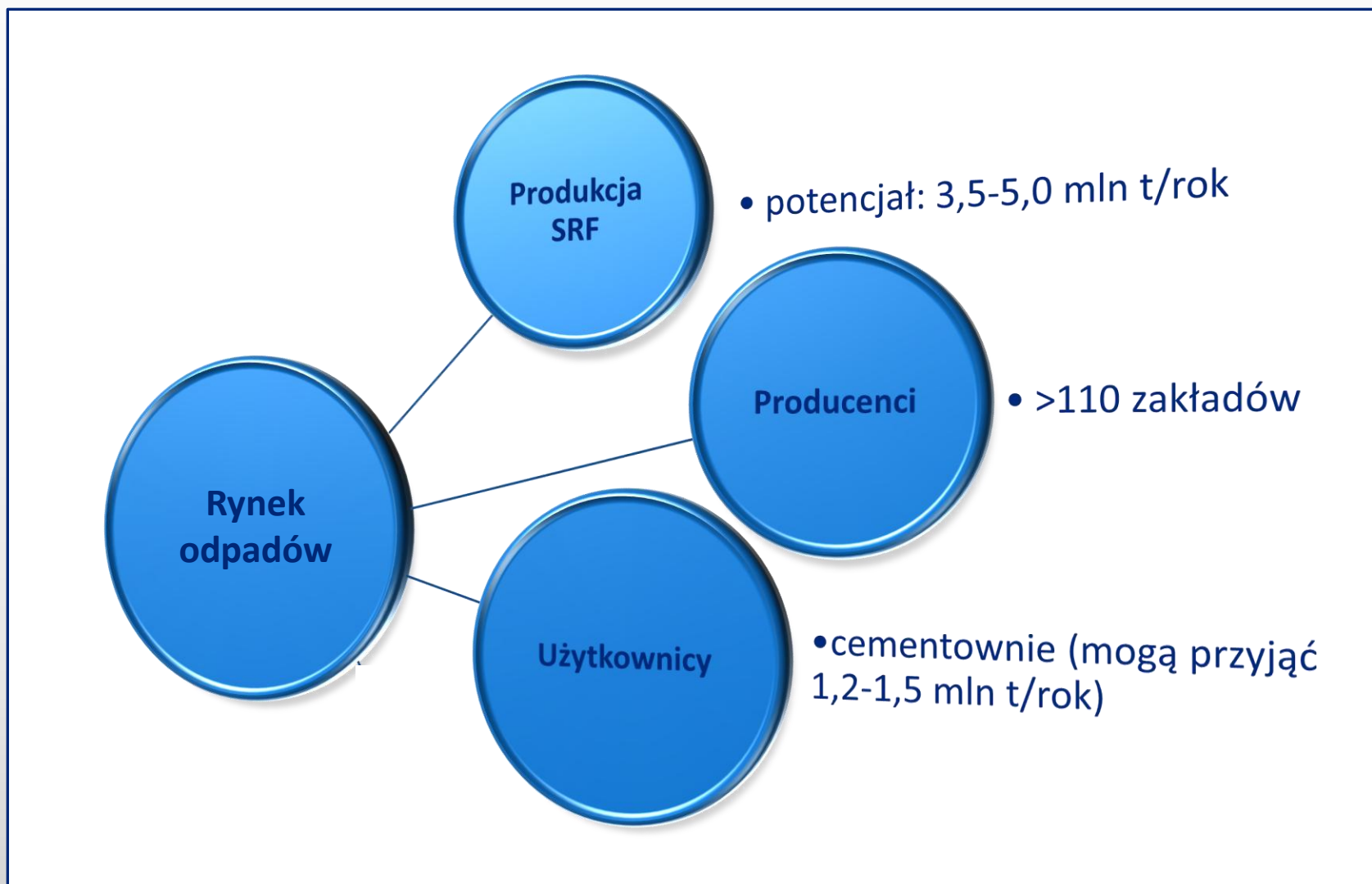
Odpady Komunalne	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Mln. Mg					
Zebrane	10,70	10,90	11,20	11,50	11,80	12,10
Odzysk surowców* (papier, tworzywa, metal, szkło)	16%	18%	20%	30%	40%	50%
Odzysk energii w spalarniach	1,05	1,21	1,38	2,13	2,91	3,73
Przekazane do MBP	0,00	1,64	0,97	0,97	0,97	1,28
w tym frakcja nadsitowa	9,65	9,05	8,85	8,40	7,92	7,09
	5,98	5,31	5,00	4,46	3,87	2,94

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia oraz odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 645)

Przykładowe parametry jakościowe frakcji nadsitowej z MBP

Oznaczenie	Wartość
Zaw. wilgoci całkowitej, W_t^r , %	42,6
Zaw. popiołu w st. suchym, A^d , %	7,3
Ciepło spalania, Q_s^a , J/g	20 753
Wartość opałowa, Q_i^r , J/g	10 634
Zaw. siarki całkowita, S_t^a , %	0,11
Zaw. chloru, Cl^a , %	0,354
Zaw. frakcji biodegradowalnej, X_B^{daf} , %	75,1

Krajowy rynek paliw z odpadów

Stałe paliwa wtórne w energetyce i ciepłownictwie

Wytwarzanie SRF o średniej wartości ciepła spalania

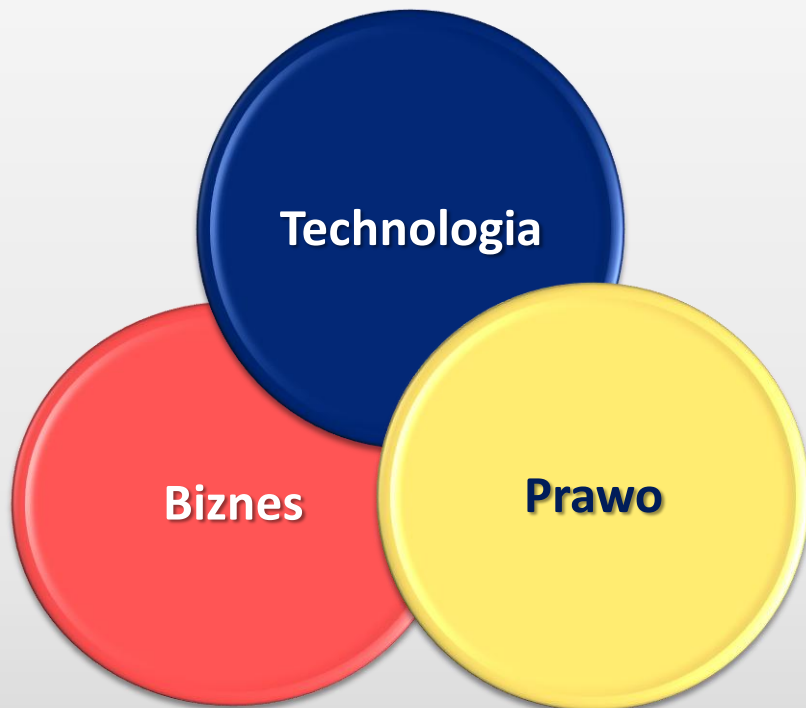
$0-6\text{MJ/kg}_{\text{suchej\_masy}}$
składowanie

$6-18\text{MJ/kg}_{\text{suchej\_masy}}$
energetyka i ciepłownictwo

$>18\text{MJ/kg}_{\text{suchej\_masy}}$
cementownie

Stałe paliwa wtórne w energetyce i ciepłownictwie

Warunki wdrożenia współspalania SRF w energetyce

- Energetyka rozumie skalę wyzwań przed którym stanie.
- System musi być jednoznaczny pod względem prawnym (energia z OZE, ETS, SRF - odpad czy produkt?).
- Zabezpieczenie strumienia paliwa w perspektywie 10-15 lat.
- Poziom niezbędnych kosztów inwestycyjnych?
- Warunek kluczowy: to się musi ekonomicznie opłacać !!

Propozycje działań systemowych

1

Kolejne przesunięcie terminu dopuszczalności składowania odpadów palnych (składowanie bez dalszego przetwarzania)

2

Bezpośredni odzysk energii w powstających spalarniach odpadów komunalnych bez przetwarzania w stałe paliwo wtórne (SRF)

3

Wytwarzanie stałych paliw wtórnych (SRF) oraz wprowadzenie regulacji prawnych umożliwiających zakończenie fazy odpadu przez SRF, a następnie spalanie/współspalanie SRF w instalacjach energetyki i ciepłownictwa

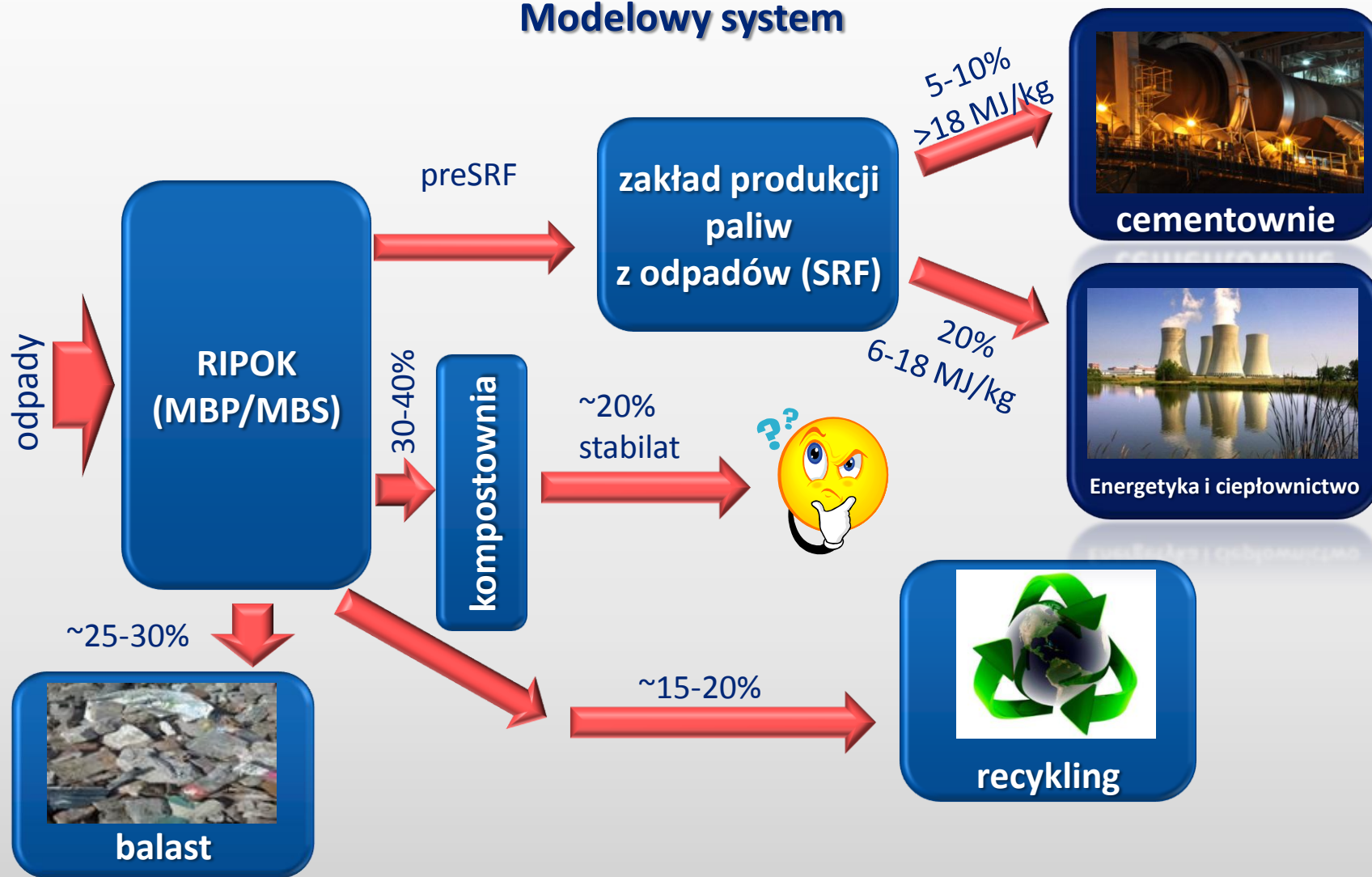
4

Wytwarzanie stałych paliw wtórnych (SRF), przy pozostawieniu ich statusu odpadowego i odzysk energii w zmodernizowanych instalacjach energetyki i ciepłownictwa oraz w instalacjach dedykowanych dla spalania SRF

Propozycje działań systemowych

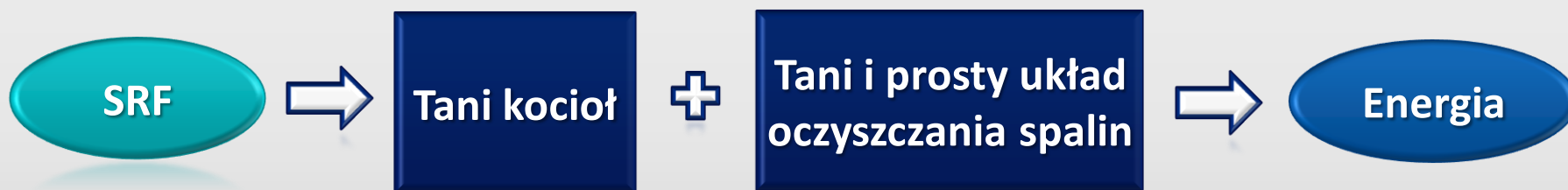
Modelowy system

Propozycje działań systemowych

Rentowność inwestycji w świetle nakładów inwestycyjnych

- Instalacje dedykowane do spalania SRF jako sposób na obniżenie kosztów inwestycyjnych?
- Lokalne rynki ciepła: istniejące kotły ciepłownicze muszą być do 2016 roku dozbrojone w węzły odpylania i odsiarczania spalin – szansa?
- W Polsce brak odpowiedniego modelu technologicznego dla „taniej spalarni SRF”

CZY KOMUŚ NA TYM ZALEŻY?

Podsumowanie

Coraz lepsze technologie w RIPOK-ach. Podaż stabilnych jakościowo SRF jest dzisiaj faktem!

Bez zastosowania procesów termicznych nie rozwiążemy problemu odpadów w Polsce. Bez energetyki nie zagospodarujemy całego strumienia SRF.

Nie zbudujemy spalarni odpadów/osadów ściekowych w małych ośrodkach – rachunek się nie zamyka!

Energetyka przyjmie paliwa wtórne do swoich instalacji pod warunkiem „jasnych reguł gry” i klarownej wizji biznesowej. Czy nowe instalacje, zwłaszcza modernizacje starych kotłów pójdą w stronę obiektów dedykowanych dla SRF?

Głównym problemem będzie gwarancja pozyskania odpowiedniej ilości paliwa w perspektywie 10-15 lat.

Ustawa o OZE będzie wpływała na decyzje inwestycyjne. Model: lokalny producent energii – lokalny odbiór ciepła (coraz większe zrozumienie tej zależności)

Podsumowanie

Wyzwanie
technologiczne

Tani kocioł dedykowany na SRF z prostym układem
oczyszczania spalin

Kto zbuduje pierwsze DEMO w Polsce?

Dziękuję za uwagę